

Рівненський державний гуманітарний університет
(повне найменування закладу вищої освіти)
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 09 Сучасні візуальні мистецтва

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
(назва спеціалізації)

інститут, факультет Художньо-педагогічний
(назва інституту, факультету)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма **ВК 05 Сучасні візуальні мистецтва** для здобувачів вищої освіти
за спеціальністю / освітньою програмою 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Мова навчання - українська

Розробники: д. іст.н. проф. Шеретюк Р.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва

Протокол від “31”серпня 2022 року № 5

Завідувач кафедри _____ (проф. Сташук О.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально- методичною комісією
художньо-педагогічного факультету РДГУ

Протокол № 10 від “31” серпня 2022 року

Голова навчально-методичної комісії _____ (доц. Власюк О.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____, 20__ рік
_____, 20__ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -3	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	Вибіркова	
Модулів - 1	Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів -2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		4 -й	4-й
Загальна кількість годин 90		Лекції	
		20 год.	6
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -2 самостійної роботи -12	Освітній рівень: бакалавр	Практичні, семінарські	
		10 год.	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		60 год.	80
		Вид контролю: залік – 4 семестр	

Передумови

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти опанував матеріал таких дисциплін як: «Історія зарубіжного мистецтва», «Історія українського мистецтва», «Теорія мистецтва», «Історія української культури».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва» є засвоєння студентами знань про особливості художньої мови сучасного візуального мистецтва, його роль в сучасному суспільстві та закономірності розвитку в загальнокультурному контексті другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва» є:

- здійснення самостійного критичного аналізу теоретичних проблем сучасного мистецтва;
- дослідження основних тенденцій художньої стратегії сучасної візуальної культури;
- ознайомлення з творчістю найбільш яскравих представників зарубіжного та вітчизняного актуального мистецтва;
- формування стійких навиків та вмінь для вільної орієнтації в сучасному мистецькому просторі;

- розвиток творчої активності;
- удосконалення вміння студентів працювати з різноманітними джерелами інформації;
- формування інтелектуального потенціалу студентів у галузі візуального мистецтва.

Основною **формою** навчальної діяльності студентів з дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва» є *лекції і практичні* заняття, під час яких виклад навчального матеріалу закріплюється виконанням низки завдань.

3.Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- основні поняття й наукову термінологію сучасних візуальних мистецтв;
- хронологію розвитку зарубіжного та вітчизняного мистецтва другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- теоретичні засади сучасної візуальності, що знайшли відображення у текстах провідних митців та видатних науковців;
- специфіку сучасних візуальних арт-практик та їх типологію;
- концепції творчості представників сучасного візуального мистецтва та їх твори.

Вміти:

- володіти фаховою термінологією;
- виявляти науково-технічні та соціокультурні фактори становлення нової візуальності;
- аналізувати й пояснювати основні тенденції художньої стратегії сучасної візуальної культури;
- аналізувати творчість провідних митців у контексті культуротворчих процесів другої половини ХХ – початку ХХІ ст.;
- володіти доступними практичними навичками візуальної комунікації.

4.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади сучасного візуального мистецтва

Тема лекції № 1-2 Вступ. Поняття нової візуальності. Годин – 4

Тема лекції № 3-4 Образотворчість в епоху медіа. Годин - 4

Тема практичного заняття № 1-2 Технології та можливості сучасного візуального мистецтва. Годин – 4

Змістовий модуль 2. Візуальне мистецтво другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Тема лекції № 5-6 Художня парадигма епохи постмодерну. Годин – 4

Тема лекції № 7-8 Мистецтво «нових медіа». Годин - 4

Тема лекції № 9-10 Сучасне візуальне мистецтво незалежної України. Годин - 4

Тема практичного заняття № 3-5 Інтерактивний характер сучасного візуального мистецтва. Годин – 6

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів та тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	У тому числі			Усього	У тому числі		
		Лекцій	Пр.роб	Сам.роб		Лекцій	Лаб.р	Сам.роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади сучасного візуального мистецтва								
Тема лекції № 1-2. Вступ. Поняття нової візуальності.	16	4		12	16	1		15
Тема лекції № 3-4. Образотворчість в епоху медіа	16	4		12	16	1		15
Тема практичного заняття № 1-2 Технології та можливості сучасного візуального мистецтва	4		4		2		2	
Змістовий модульний контроль								
Усього за модулем	36	8	4	24	34	2	2	30
Змістовий модуль 2. Візуальне мистецтво другої половини XX – початку XXI ст.								
Тема лекції № 5-6. Художня парадигма епохи постмодерну	16	4		12	16	1		15
Тема лекції № 7-8 Мистецтво «нових медіа»	16	4		12	16	1		15
Тема лекції № 9-10 Сучасне візуальне мистецтво незалежної України	16	4		12	22	2		20
Тема практичного заняття № 3-5 Інтерактивний характер сучасного візуального мистецтва	6		6		2		2	
Змістовий модульний контроль								
Усього за модулем	54	12	6	36	56	4	2	50
Усього	90	20	10	60	90	6	4	80

6. Самостійна робота (Всього 60 год.)

Тема №1 Вступ. Поняття нової візуальності. Годин – 12

Тема №2 Образотворчість в епоху медіа. Годин – 12

Тема №3 Художня парадигма епохи постмодерну. Годин – 12

Тема №4 Мистецтво «нових медіа». Годин – 12

Тема №5 Сучасне візуальне мистецтво незалежної України. Годин – 12

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

МО2 – усне або письмове опитування

МО3 - колоквіум,

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

8. Засоби діагностики результатів навчання

- залік;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

9. Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	о
82-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє			

			допущені помилки, кількість яких незначна			
74-81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва»

Поточне тестування та самостійна робота													
Змістовий модуль № 1						Змістовий модуль № 2							
Л	Л	Л	Л	Практ	Практ	Л	Л	Л	Л	Л	Л	Пр	П
1	2	3	4	1	2	5	6	7	8	9	10	3	4-5
				12	12							12	24
Модульний контроль						Модульний контроль (залік) 40							
Всього 100						Всього 100							

11. Методичне забезпечення

Шеретюк Р.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні візуальні мистецтва» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Рівне, 2023. 20 с.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Визначення і сутність понять «сучасне мистецтво», «актуальне мистецтво», «візуальне мистецтво».
2. Трансформації смислово-символічного дослідження художніх творів у другій половині ХХ ст.
3. Візуальна культура.
4. Візуальне і візуальність в мистецтві.
5. Криза репрезентації та традиційних форм образотворчості.
6. Поняття «нової візуальності».
7. Характерні риси «нової візуальності».
8. Медіареальність як домінуючий культурний простір сучасності.
9. Нові інформаційні технології та технічні можливості сучасного мистецтва.
10. Художник в епоху медіа.
11. Визначення і сутність поняття «медіамистецтво».
12. Вихід за межі традиційних уявлень про мистецтво.
13. Визначення і сутність поняття «арт-практики».
14. Постмодерні візуальні арт-практики.
15. Сутність і принципи трансавангарду.
16. Художня мова нео-концептуалізму.
17. Художні засоби мінімалізму.
18. Естетика кітчю.
19. Поліформізм мистецтва постмодернізму.
20. Синтез мистецтв як ідейна платформа кінетичного мистецтва.
21. Інвайронмент як мистецтво просторових композицій, що імітують реальне довкілля.
22. Акціонізм.
23. Засоби і матеріали творчості в перформансі.
24. Медіа-мистецтво як культурний феномен новітньої доби.
25. Якісний стрибок медіа-технологій у другій половині ХХ ст. як передумова становлення сучасного медіа-мистецтва.
26. Віртуалізація сучасного мистецького твору.
27. Розширення виражальних можливостей та інтерактивний характер мистецтва нових медіа.
28. Проблема типології жанрів і форм медіа-мистецтва.
29. Спірність статусу медіа-мистецтва.

30. Концептуальні і технічні стратегії відеоарту.
31. Рухомий образ та його генеза в контексті візуальної культури.
32. Кіноінсталяція.
33. Кліп-культура.
34. Художні якості сучасної фотографії.
35. Фотографічний образ в контексті візуальної культури.
36. «Оптичні ілюзії» в контексті візуальної культури.
37. Кінематограф у контексті візуальної культури.
38. Мультиплікація та анімація в контексті візуальної культури.
39. Телебачення як медіа і як складова візуальної культури.
40. Нові медіа у сучасній візуальній культурі.
41. Комп'ютерні мистецтва: експерименти з віртуальною реальністю.
42. Гра в інсталяції, використання ready made, фотографії та відеоарту як провідні риси українського постмодерністського мистецтва кінця ХХ ст.
43. Сюрреалістичні ефекти відео роботи Олександра Гнилицького «Криві зеркала – живі картини» (1993 р.).
44. Фотопостановки Арсена Савадова. «Донбас – шоколад» (1997 р.). «Колективне червоне» (1998 р.).
45. Апокаліптичний настрій інсталяції Василя Цаголова «Україна. 2000. Реконструкція» (1999 р.).
46. Соціальна фотографія Бориса Михайлова і Сергія Браткова.
47. Інтерпретації теми абсурдності сучасного життя в творчому доробку Іллі Чичкана.
48. Використання різних медіа у створенні арт-проектів Олександра Бабака.
49. Світлова і звукова скульптура Івана Світличного.
50. Живопис, графіка, стріт-арт, перформанс Гамлета Зінківського.

13.Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Алфьорова З.І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : монографія. Х. : ХДАК, 2008. 268 с.
2. Головей В., Лойд-Маєр О. Медіа-мистецтво як феномен сучасної медіакультури. *Українська культура: Минуле, сучасне, шляхи розвитку. Серія: Мистецтвознавство.* 2022. № 40. С. 192-197.
3. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Пер. з англ. О. Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко. К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
4. Красносельська К.М. Творчий потенціал медіа мистецтва та його використання в сучасній художній практиці. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2020. № 2 (333). Ч.1. С. 122–127.
5. Кук С. Коротка історія роботи з мистецтвом нових медіа. Берлін: Зелена скриня, 2010. 232 с.
6. Мистецтво постмодернізму в сучасній західній культурі (на прикладі архітектури та живопису). К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. 214 с.
7. Сидоренко В. Візуальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Сучасне мистецтво : наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К., 2005. Вип. 2. С. 52-63.*

Додаткова

1. Алфьорова З. І. Відео-арт у дзеркалі мистецтвознавчого дискурсу. *Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. Х., 2007. Вип. 18 : Мистецтвознавство. Філософія. С. 81–87.*
2. Алфьорова З. І. Енвайронмент як феномен існування візуального мистецтва. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв [Сер.] Мистецтвознавство. Архітектура : [зб. наук. пр.]. Х., 2006. № 11. С. 3–8.*
3. Алфьорова З. І. Етимологічна реконструкція поняття «візуальні мистецтва». *Культура України : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. культури. Х., 2007. Вип. 19 : Мистецтвознавство. Філософія. С. 78–86.*
4. Алфьорова З. І. Перформанс як візуальне мистецтво. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв [Сер.] Мистецтвознавство. Архітектура : [зб. наук. пр.]. Х., 2006. № 7. С. 3–8.*
5. Булавіна Н. Нове розуміння актуального мистецтва. *Сучасне мистецтво: наук. зб. / Акад. мистец. України, Ін-т пробл. сучас. мистец. К., 2005. Вип. 2. С. 9-14.*
6. Ліщинська О. Медіа-арт в українському візуальному мистецтві: філософсько-естетичні ідеї та вияви. *Гілея: науковий вісник.* Київ: Вид-во «Гілея», 2013. № 78. С. 256-259.
7. Мельник Г. Ю. Передумови розвитку кінетики у світовій архітектурі та мистецтві. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування.* 2013. Випуск 33. С. 77-81.
8. Юр М. Поліформізм художньої мови сучасного мистецтва. *МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія.* 2003. Випуск 9. С. 285-291.

Посилання на сайти (5-10 джерел)

1. <https://www.the-village.com.ua/village/city/specials-city/290651-hennessy>
2. <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/arch/20oct2017/9.pdf>
3. <https://suspilne.media/172804-ukrainske-sucasne-vizualne-mistectvo-za-30-rokiv-ak-zminuvalos-ta-cogo-cekati-u-majbutnomu/>
4. http://old.lingua.lnu.edu.ua/Foreign_Philology/Foreign_Philology/Philology_126/Philology126_2/articles/9Pochynok.pdf
5. <http://artukraine.com.ua/a/klasichni-vidi-mistectva-v-epokhu-novitnikh-tehnologiy-skulptura/#.W1i6ltRubIU>
6. <http://m.tyzhden.ua/publication/184497>
7. <http://mors.in.ua/technology/2711-scho-take-kinetychne-mystectvo-i-yak-vono-pracyuye.html>
8. <https://intermarium.com.ua/nejmovirni-kinetychni-skulptury-ruh/>

Робоча програма **ВК 05 Сучасні візуальні мистецтва** для здобувачів вищої освіти

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____
(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “___” _____ 20__ року № ___
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)